

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้ ได้แก่ กสศ. และ คปต. ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประชากรที่ศึกษาประกอบด้วย

1. ประชากรที่เป็น กสศ. ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ทรงคุณวุฒิ หมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งอำเภอบรรพตพิสัยทั้งสิ้น 93 หมู่บ้าน กสศ.ที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้จึงมีทั้งสิ้น 186 คน

(กสศ.ที่กำหนดเป็นประชากรในการศึกษาจะต้องไม่ดำรงตำแหน่งเป็น คปต. ควบในขณะเดียวกัน)

2. ประชากรที่เป็น คปต. ซึ่งแต่ละคณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลัก และราษฎร 3 คน รวม 7 คน แต่ประชากรที่เป็น คปต. ในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะหัวหน้าคณะ คปต. คือ กำนัน และเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลักเท่านั้น เนื่องจาก คปต. ที่เป็นราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ และราษฎรที่มีความรู้ความชำนาญทางช่างในความเป็นจริงแล้วมักไม่ค่อยมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาระดำเนินงานของสภาตำบล คปต.ที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษา จึงมีทั้งสิ้น 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี 2 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับ กสศ.

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับ คปต.

แบบสอบถามสำหรับ กสศ.

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นคำถามปิด จำนวน 26 ข้อ และเป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติ จำนวน 18 ข้อ รวมทั้งสิ้น 44 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 ตอนดังนี้

คือ

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ จำนวน 6 ข้อ
 ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทของตนเอง จำนวน 7 ข้อ
 ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทของ คปต. จำนวน 7 ข้อ
 ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความคาดหวังของ คปต. ต่อบทบาทของ กสศ. จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของ กสศ. ที่มีต่อ คปต. จำนวน 18 ข้อ

หรือ Summated rating scale

สำหรับการประเมินค่าคำตอบให้คะแนนจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้

คำถามที่ให้ตอบทัศนคติที่เป็นลักษณะบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วย	ได้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	1	คะแนน

คำถามที่ให้ตอบทัศนคติที่เป็นลักษณะลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	5	คะแนน

แบบสอบถามสำหรับ คปต.

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นคำถามปิด จำนวน 26 ข้อ และเป็นแบบ
สอบถามวัดทัศนคติ จำนวน 14 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 ตอน
ดังนี้คือ

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ จำนวน 6 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทของ คปต. จำนวน 7 ข้อ
ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทของ กสศ. จำนวน 7 ข้อ
ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความคาดหมายของ กสศ. ต่อบทบาท
ของ คปต. จำนวน 6 ข้อ
ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของ คปต. ที่มีต่อ กสศ. จำนวน 14 ข้อ
สำหรับการประเมินค่าคำตอบให้คะแนนดังนี้คือ

คำถามที่ให้ตอบทัศนคติที่เป็นลักษณะบวก

เห็นด้วย	ได้คะแนน	3	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	1	คะแนน

คำถามที่ให้ตอบทัศนคติที่เป็นลักษณะลบ

เห็นด้วย	ได้คะแนน	1	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	3	คะแนน

การทดสอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่นำมาใช้ใดทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity)
และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้คือ

การตรวจสอบหาความเที่ยงตรง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบให้ความ
เห็น และปรับปรุงแก้ไข

การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยดำเนินการทดสอบแบบสอบถามวัดทัศนคติ
โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) โดยนำแบบสอบถามไปทดลอง
ใช้กับประชากร 2 กลุ่ม คือ กสศ. จำนวน 20 คน และ คปต. จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_i^2 คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือนี้ทั้งหมด

ซึ่งผลการทดสอบแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

แบบสอบถามสำหรับ กสศ. α เท่ากับ 0.64

แบบสอบถามสำหรับ คปต. α เท่ากับ 0.68

จากการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์
ที่ควรจะเป็นคือ 0.70 แต่เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า คำถามที่ตั้งไว้ทุกข้อมีความสำคัญในการ
วัด จึงมิได้ตัดข้อความใดออก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับความร่วมมือจากพนักงานประจำตำบลให้ความช่วยเหลือในการติดตามเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามแก่ประชากรที่ศึกษาทุกคน ปรากฏว่าแบบสอบถามสำหรับ กสศ. ได้กลับคืนมา 151 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.18 แบบสอบถามสำหรับ คปต. ได้กลับคืนมา 31 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.58 ซึ่งรวมแล้วได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 182 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ทั้งนี้โดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถามสำหรับ กสศ. จำนวน 186 ชุด และ แบบสอบถามสำหรับ คปต. จำนวน 38 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยมือ ด้วยการแปลผลของข้อมูลออกมาเป็นคะแนนตามที่ได้กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ได้แยกวิเคราะห์ตามกลุ่มประชากร ในกรณีวิเคราะห์ความแตกต่างเชิงการเปรียบเทียบในภาคพรรณนา ได้ใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป และข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้บทบาท และทัศนคติของแต่ละกลุ่มในแต่ละข้อ ฐานที่ใช้ในการคำนวณ หมายถึง จำนวนเต็มที่ใช้ในการเทียบ ส่วนเป็นร้อย

การทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานคือ การทดสอบไคสแควร์ ซึ่งเป็นระเบียบวิธีการทางสถิติที่ใช้ทดสอบความเป็นอิสระ (Test of Dependence) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Test of Statistical of Significance) ซึ่งใช้ทดสอบความเป็นอิสระระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในสมมติฐานการวิจัย
ครั้งนี้

สูตรทั่วไปของไคสแควร์¹ คือ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เมื่อ O_{ij} เป็นความถี่จากการสังเกตในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

E_{ij} เป็นความถี่คาดหวังในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

r เป็นจำนวนแถว

c เป็นจำนวนคอลัมน์

ในกรณีที่ต้องการทดสอบขนาดของความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ใช้สถิติแกมมา (gamma) นอกจากนี้ยังใช้ค่าแกมมาในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยควบคุมตัวแปรอื่นที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง²

สูตรที่ใช้คำนวณ คือ
$$\gamma = \frac{N_s - N_d}{N_s + N_d}$$

เมื่อ N_s คือผลรวมของ items ในแต่ละช่องที่อยู่ข้างกลางทางด้านขวาของช่องหลัก

N_d คือผลรวมของ items ในแต่ละช่องที่อยู่ข้างกลางทางด้านซ้ายของช่องหลัก

หมายเหตุ สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่าแกมมาในตำราบางเล่มได้ใช้สัญลักษณ์แตกต่างกันออกไป เช่น

$$\gamma = \frac{A - I}{A + I} \quad \text{หรือ} \quad \gamma = \frac{\text{same} - \text{opposite}}{\text{same} + \text{opposite}}$$

แต่วิธีการคำนวณเหมือนกันทุกประการ

¹ ผศ. วินัส พิษวณิชย์ และ ผศ. สมจิต วัฒนาชยากุล, สถิติสำหรับนักสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น. 313.

² Theodore R. Anderson and Zelditch Jr. Morris, A Basic Course in Statistics with Sociology Applications (New York ; Holt, Rinehart & Winston, 1975), p. 160.